

**การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลี
ของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา**
**Management Development, Pali Section, and Monastic
Administration in California of United States**

¹พระมหาประทวน ธมฺมรทฺธิโต (มมฺสิลป์), ²พระราชวัชรสารบัณฑิต (ประสาน นองพร้าว)

และ ³พระครูสุธีภิตติบัณฑิต (กฤษฎา รักสนิท)

¹ Phramaha Pratuan Dhammarakkhito (Mumsil), ² Phra Rajvajasarabandit
(Prasan Nong Phrao) and ³Phrakhrusuthikittibundit (Kritsada Raksanit)

^{1,2,3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,2,3} Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

¹Corresponding Author's Email: phramahapratuanmumsil@gmail.com

Received: August 26, 2024; **Revised:** December 18, 2024; **Accepted:** December 20, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการ และ 3) เพื่อเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไป จุดแข็งคือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จุดอ่อนคือ งบประมาณมีไม่เพียงพอ โอกาสคือ การได้รับการยอมรับจากคณะสงฆ์สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาด้านบาลี ซึ่งคณะสงฆ์ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ตลอดกระบวนการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้สำเร็จสามารถนำวุฒิการศึกษาไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงมีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรอย่างอิสระ นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชนอย่างกว้างขวาง ทำให้การพัฒนาการศึกษาบาลีเป็นไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน และอุปสรรคคือ การวัดผลแบบสอบได้สอบตก 2) องค์ประกอบการบริหารจัดการตามหลัก POSDC ด้านการวางแผน มีการจัดการวางแผนอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดการองค์กร มีการจัดองค์กรไม่ให้ซับซ้อน ด้านการบริหารงานบุคคล มีการมอบหมายงานตรงกับความสามารถ ด้านการอำนวยความสะดวก มีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอ และด้านการกำกับดูแล มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า ด้านทาน (การให้) จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนฟรี ด้านปิยวาจา (เจรจาไพเราะ) สื่อสารด้วยวาจาไพเราะ ด้านอัตถจริยา (ประพฤติ

ประโยชน์) ให้ความช่วยเหลือในการเรียน และด้านสมานัตตา (วางตัวเสมอ) ผู้บริหารและครูผู้สอนวางตัวเสมอด้านเสมอปลาย 3) การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลี 1) ด้านหลักสูตร มีหลักสูตรตามแม่กองบาลีกำหนด 2) ด้านครูสอน มีการส่งเสริมให้ครูสอนพัฒนาการศึกษาของตนให้สูงขึ้น 3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน

คำสำคัญ: การพัฒนา; การบริหารจัดการ; บาลี

Abstract

This research aims to 1) study the general conditions, 2) study management components, and 3) propose management development for the Pali studies department of temples in California, United States of America. This study is qualitative research which collected data using in-depth interviews with 17 key informants. The data were analyzed descriptively, organized and systematically classified. The research findings revealed that: 1) General conditions: strengths are continuous teaching and learning activities. Weaknesses are insufficient budget. Opportunities are recognized from Sangha for Pali studies graduates which Sangha has provided full support throughout the educational process. After graduation, graduates can use their educational qualifications for higher education including the ability to independently manage organizations. Moreover, they receive broad support from Buddhists making Pali education development stable and sustainable. The obstacles are the pass-fail assessment system. 2) Management components according to POSDC principles: planning aspect has continuous planning management. Organizing aspect has non-complex organization management. Staffing aspect has task assignment matching abilities. Directing aspect has provision of sufficient educational equipment. Controlling aspect has a clear authority delegation. Management components of Pali studies department development of temples in California, United States of America according to four Sangahavattu principles found that: Dana (giving) aspect provides free learning equipment to students. Piyavaca (kindly speech) aspect communicates with pleasant speech. Atthacariya (useful conduct) aspect provides learning assistance. Samanattata (equality) aspect administrators and teachers maintain consistent behavior. 3) Development of Pali studies department management: (1) curriculum aspect follows standards set by Pali Studies Division, (2) teaching aspect promotes teachers to develop higher education, (3) teaching and learning process aspect has systematic teaching and learning planning, (4) teaching media and equipment aspect maintains equipment ready for use.

Keywords: Development; Management; Pali.

บทนำ

การศึกษาพระพุทธศาสนาแบ่งเป็นภาษาบาลีและสันสกฤต โดยภาษาบาลีเป็นหัวใจของนิกายเถรวาท เพราะประเทศที่นับถือนิกายเถรวาทเคารพและศึกษาพระพุทธพจน์จากพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีเหมือนกับฟังพระพุทธวจนะโดยตรง คำสอนจึงยังคงบริสุทธิ์จนถึงปัจจุบัน พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนจึงต้องศึกษาภาษาบาลี เพื่อศึกษาพระธรรมคำสอนจากคัมภีร์ต่าง ๆ ทำให้ภาษาบาลีได้รับความนิยมและมีความสำคัญในพระพุทธศาสนาเสมอมา (กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) เมื่อพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ เริ่มแปลเป็นภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 พุทธศาสนิกชนจึงนิยมอ่านฉบับแปลมากขึ้น ความสำคัญของการศึกษาภาษาบาลีจึงลดลง การศึกษาพระธรรมวินัยและภาษาบาลีเริ่มแยกจากกัน

จากเดิมที่ศึกษาเพื่อนำไปแปลคัมภีร์เป็นการศึกษาตัวภาษาเอง อย่างไรก็ตาม การศึกษาภาษาบาลียังคงจำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องการสืบค้นคำสอนจากต้นฉบับ และยังเป็นระบบการศึกษาหลักของคณะสงฆ์ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจัดได้ว่ามีความสำคัญที่สุด เนื่องจากพระปริยัติธรรมคือ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และอื่น ๆ ล้วนบรรจุอยู่ในคัมภีร์ที่จารึกเป็นภาษาบาลีทั้งสิ้น ดังนั้นภาษาบาลีจึงได้ชื่อว่าเป็นภาษาที่รักษาหลักธรรมวินัยของพระพุทธศาสนาไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าหากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาและอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาษาบาลีถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครศึกษาเล่าเรียนการศึกษาพระธรรมวินัยก็มีโอกาสที่จะคลาดเคลื่อนผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ และเมื่อการศึกษาเกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อน ก็จะเป็นเหตุให้พระศาสนาเสื่อมสูญไปอย่างแน่นอน (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ), 2545) ดังพระบาลีที่ว่า พุทธวจนํ ปาเลตติ ปาลี (ภาษา). อันว่าภาษาใด ย่อมรักษาไว้ซึ่งพระพุทธรวจนะ เพราะเหตุนี้อันว่าภาษานั้นชื่อว่าปาลี ด้วยเหตุที่ภาษาบาลีเป็นภาษาที่รักษาไว้ซึ่งพระพุทธรวจนะ ทำให้สำนักเรียนและสำนักศาสนศึกษาต่าง ๆ การธำรงรักษาและพัฒนากิจการการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีอย่างเต็มที่ เพื่อให้คงอยู่เป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาพระพุทธศาสนา การส่งเสริมความต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน ควบคู่กับการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอ จะช่วยให้การศึกษาบาลีสามารถดำเนินไปอย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังส่งผลต่อการสืบทอดพระธรรมวินัยให้คงอยู่ในหมู่พุทธศาสนิกชนอย่างยั่งยืน (สุรเชษฐ์ ทองมัน, 2548) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีการเปลี่ยนแปลงไม่บ่อยและเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย โดยในปัจจุบันมีการแบ่งชั้นและหลักสูตรเปรียญธรรมเป็น 2 ชั้น คือ เปรียญธรรม 1 - 2 ประโยค และเปรียญธรรม 3 ประโยค ซึ่งแบ่งแยกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 (กองบาลีสนามหลวง, 2539) ในปี พ.ศ. 2541 แม่กองบาลีสนามหลวงเริ่มใช้วิธีการเก็บวิชาที่สอบผ่านแล้ว 2 ปี สำหรับชั้นเปรียญธรรม 1 - 2 ประโยค ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 เปิดอบรมครูสอนปริยัติธรรมแผนกบาลีเพื่อเสริมศักยภาพผู้สอนและรับทราบนโยบายใหม่ ปี พ.ศ. 2547 กองบาลีประกาศยกเลิกวิธีการเก็บวิชาที่สอบผ่านแล้วสำหรับชั้นเปรียญธรรม 1 - 2 ประโยค และในปี พ.ศ. 2548 ใช้วิธีการสอบครั้งที่ 2 (สอบซ่อม) แทน (กองบาลีสนามหลวง, 2548) การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกบาลียังคงรักษาเอกลักษณ์และรูปแบบเดิมไว้ ซึ่งส่งผลให้สำนักเรียนและสำนักศาสนศึกษา โดยเฉพาะในต่างจังหวัดเผชิญปัญหาในด้านหลักสูตร ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ปัจจัยสนับสนุน และการประเมินผล ปัจจุบันพระภิกษุสามเณรหันไปศึกษาแผนกสามัญศึกษาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน และไม่เอื้อต่อการผลิตพระสงฆ์คุณภาพ

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 ก่อนที่จะมีการเปิดสอบบาลีสนามหลวงที่ประเทศสหรัฐอเมริกา พระเดชพระคุณพระพรหมโมลี (สุชาติ ธรรมรตโน) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เลขาธิการแม่กองบาลีสนามหลวง และเจ้าคณะภาค 5 กล่าวภายหลังการประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค และเลขานุการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ โดยมี เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺโญ) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช แม่กองบาลีสนามหลวง เจ้าคณะใหญ่หนเหนือเป็นประธานการประชุม ที่วัดปากน้ำฯ ว่า สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ได้มอบให้ตนสรุปข้อมูลการจัดสอบบาลีสนามหลวงให้กับพระธรรมทูตไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเตรียมเสนอเข้าที่ประชุมมหาเถรสมาคม(มส.) ครั้งต่อไป ซึ่งขณะนี้มีการตรวจสอบ และสรุปข้อมูลผู้ที่เข้าสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว การจัดสอบ

บาลีสนามหลวงในสหรัฐอเมริกา จะให้เปิดสอบได้ตั้งแต่ประโยคเปรียญธรรม (ป.ธ.) 1 - 2 จนถึงระดับ ป.ธ. 5 ประโยค ซึ่งถือว่าเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากตามปกติแล้วการสอบในประโยคสูง ๆ ตั้งแต่ระดับ ป.ธ. 5 ประโยค ขึ้นไปต้องเข้ามาสอบที่ส่วนกลางเท่านั้น พระพรหมโมลีกล่าวอีกว่า สำหรับจำนวนผู้เข้าสอบนั้น ทางสำนักงานแม่กองบาลีฯ มีเกณฑ์ว่าจะต้องมีผู้เข้าสอบตั้งแต่ 20 รูปขึ้นไป จึงจะสามารถเปิดสนามสอบได้ ซึ่งทางสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกาได้ส่งรายชื่อผู้ที่เข้าสอบในประโยค ต่าง ๆ และทางสำนักงานแม่กองบาลีฯ ได้ตรวจสอบแล้วพบว่า มีผู้ที่มีคุณสมบัติครบกว่า 50 รูป จึงผ่านเกณฑ์ที่จะสามารถเปิดสนามสอบได้ ส่วนสนามสอบจะใช้วัดใดนั้น ได้มีการแจ้งไปยังสมัชชาสงฆ์ไทยว่า ควรจะเป็นวัดที่มีความพร้อมด้านสถานที่ และอุปกรณ์ ไม่จำเป็นต้องเป็นวัดที่สวยงาม นอกจากนี้เมื่อมีการจัดสอบบาลีสนามหลวงขึ้นที่สหรัฐอเมริกาแล้ว เพื่อไม่ให้เป็นการจัดสอบครั้ง สองครั้ง แล้วหายไป ดังนั้นทางสำนักงานแม่กองบาลีฯ จึงเตรียมที่จะเปิดศูนย์การเรียนบาลีขึ้นที่สหรัฐอเมริกา ทั้งจะมีการส่งครูบาลีไปจำพรรษาและเปิดสอนบาลีด้วย ส่วนสถานที่นั้น จะต้องมีการหารือกันต่อไปว่าจะตั้งขึ้นที่วัดใด" ในปี 2558 การสอบบาลีสนามหลวงจึงได้จัดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้จัดการอบรมบาลีก่อนสอบสนามหลวงครั้งที่ 1 ขึ้นที่วัดสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เมืองเบเกอร์สฟิลด์ รัฐแคลิฟอร์เนียภายใต้การดำเนินการของสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา และจัดสอบเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการว่าเป็นอย่างใด ศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารจัดการว่าเป็นอย่างใด และนำเสนอรูปแบบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบประสิทธิภาพการพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเนื้อหาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี หนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่แสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึง การพัฒนากิจการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปการ

พัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา โดยการวิเคราะห์ SWOT ใน 4 ด้าน คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค 2) ศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก และการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา 3) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม/พื้นที่กรณีศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการพัฒนการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาจัดทำข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจำแนกตามความมุ่งหมายของการวิจัย และนำเสนอข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มตัวแทนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวแทนพระสงฆ์เถรสมาคม กลุ่มตัวแทนนักเรียนบาลี และกลุ่มตัวแทนกรรมการวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี หนังสือ รายงานการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
2. นำความรู้ที่ได้รับมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการที่จะสร้างเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการที่จะสร้างเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการพัฒนการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
5. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อที่ปรึกษาวิจัยเพื่อขอรับคำชี้แนะและนำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
6. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับการตรวจสอบและนำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ที่เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คณะผู้วิจัยจึงได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง เป็นขั้นตอนการเตรียมการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ทำการนัดหมายวันเวลาที่จะไปขอสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 2) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
- 3) ส่งหนังสือแนบแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน
- 4) เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้

พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ระยะที่สอง เป็นขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

- 1) แนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคย
- 2) แจ้งวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และอธิบายลำดับขั้นตอนในการสัมภาษณ์
- 3) ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ในขณะทำการสัมภาษณ์

เพื่อใช้อ้างอิงในการสรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงเอกสาร และเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสาร ประกอบข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท(Context Content Analysis Technique) และสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นสภาพทั่วไปของสภาพทั่วไปการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ทำให้ทราบถึงปัญหาสาเหตุและปัจจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ด้านจุดแข็ง จุดแข็งของการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา คือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน มีที่พักสำหรับครูสอนพระปริยัติธรรมและนักเรียนอย่างเพียงพอ และมีอาคารซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีจำนวนมากและครูสอนส่วนมากเป็นเปรียญธรรมเอก ป.ธ. 7 - 9 และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือค่าใช้จ่ายในการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย

2) ด้านจุดอ่อน จุดอ่อนของการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา คือ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาสวัสดิการไม่เพียงพอสำหรับครูสอนและนักเรียนอันเนื่องมาจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอผู้สำเร็จการศึกษาแล้วยังไม่มีงานของคณะสงฆ์รองรับที่ชัดเจนยังขาดผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนบาลีและการควบคุมการใช้เครื่องมือสื่อสารประเภทสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตอย่างเป็นปัญหาไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นสำหรับปัจจุบัน และสามารถซื้อหาได้ง่าย

3) ด้านโอกาส โอกาสของการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา คือ ผู้สำเร็จการศึกษาภาษาบาลีได้รับการยอมรับอย่างสูงจากคณะสงฆ์ คณะสงฆ์ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำวุฒิไปศึกษาต่อได้ สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างอิสระ และพุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

4) ด้านอุปสรรค อุปสรรคของการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา คือ การวัดผลประเมินผลที่เป็นแบบสอบได้สอบตก ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนรุ่นใหม่ได้ นักเรียนมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด การเทียบวุฒิเพื่อประกอบอาชีพเมื่อลาสิกขาแล้ว ภาครัฐให้การอุดหนุนงบประมาณไม่เพียงพอ และโครงสร้างองค์กรที่ยังไม่สอดคล้องกับภาครัฐ

สรุปได้ว่า สรุปผลของการวิเคราะห์ SWOT ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ทำให้ทราบถึงปัญหาสาเหตุและปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

1) องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC

1.1) ด้านการวางแผน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือ

ทฤษฎี POSDC ด้านการวางแผน ประกอบด้วย จัดการวางแผนอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนได้เสียร่วมวางแผน กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน วางแผนงบประมาณให้เพียงพอ และการวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสม

1.2) ด้านการจัดองค์กร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC ด้านการจัดองค์กร ประกอบด้วยการจัดองค์กรให้ไม่ซับซ้อนกันสามารถบริหารจัดการได้ง่าย จัดองค์กรให้มีความสอดคล้องกับหน่วยงานของภาครัฐเพื่อสอดคล้องแผนปฏิบัติการหรือการได้มาซึ่งงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ การคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งในการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ จัดองค์กรให้มีส่วนร่วมให้ทุกส่วนในวัดได้มีส่วนร่วมและร่วมรับรู้ดำเนินการด้วยกันและประการสุดท้ายคือการ จัดองค์กรแบบกระจายอำนาจเมื่อเจ้าสำนักหรือเจ้าอาวาสไม่อยู่ก็สามารถมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบได้

1.3) ด้านการบริหารงานบุคคล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยมีการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรคือผู้สอนและผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพเอาไว้ให้สามารถปฏิบัติงานใกล้กับสำนักศาสนศึกษาได้นาน ๆ และมีการจับค่าตอบแทนให้กับผู้สอนและผู้บริหารอย่างเหมาะสมพร้อมทั้งจัดสวัสดิการให้อย่างเพียงพอ

1.4) ด้านอำนวยการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC ด้านอำนวยการ ประกอบด้วยผู้บริหารมีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอจะหาเสนาสนะที่พักอาศัยสำหรับครูสอนและนักเรียนให้เหมาะสม ให้สามารถอ่านหนังสือหรือดูตำราได้หลังจากที่เรียนแล้วจัดสถานที่การศึกษาอย่างเป็นเอกเทศมีห้องเรียนที่เป็นสัปปายะให้การช่วยเหลือสนับสนุนในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและเป็นที่พึ่งในยามทุกข์ยากเมื่อครอบครัวหรือบุพการีของนักเรียนได้รับความทุกข์ยากสำนักศาสนศึกษาก็ให้การส่งเสริมสนับสนุนตามสมควร

1.5) ด้านกำกับดูแล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC ด้านกำกับดูแล ประกอบด้วย การมอบหมายให้แต่ละฝ่ายมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนกำหนดข้อบังคับหรือมีการวางระเบียบในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนมีการตรวจสอบประเมินผลติดตามการเรียนนักเรียนอย่างใกล้ชิดอบรมครูสอนพระปริยัติธรรมให้มีศักยภาพและความสามารถในการสอนเพิ่มมากขึ้นและมีการสรุปรายงานผลการจัดการเรียนการสอนต่อคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

2) องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4

2.1) ด้านทาน (การให้) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน (การให้) ประกอบด้วย การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับนักเรียนปริยัติหาวิสุตอุปกรณ์เกี่ยวกับการสอนให้ครูมีการตั้งรางวัลมอบให้กับนักเรียนผู้สอบผ่านจัดนิเทศถวายครูสอนตามสมควรและมีการให้รางวัลกับนักเรียนผู้ตั้งใจเรียนทำกิจวัตรดีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในการเรียนบาลี

2.2) ด้านปิยวาจา (เจรจาไพเราะ) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปิยวาจา เจรจาไพเราะประกอบด้วยการสื่อสารเจรจากันด้วยวาจาที่สุภาพเรียบร้อยไพเราะ ใช้วาจาที่สุภาพให้ถูกต้องตามหลักของสมณสาธูปใช้ถ้อยคำชี้แนะโน้มน้าวให้เกิดความพอใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ใช้คำกล่าวพุดตลกเยื้องสำหรับนักเรียนผู้ที่ตั้งใจเรียนและผู้สอบผ่านพร้อมทั้งใช้วาจาซึ่งเป็นปิยวาจาในการสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจกับนักเรียนเพื่อให้เกิดฉันทะในการเรียนต่อไป

2.3) ด้านอัตถจริยา (ประพฤติประโยชน์) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตถจริยา (ประพฤติประโยชน์) ประกอบด้วย ประกอบด้วยทุกส่วนให้ความช่วยเหลือการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีอย่างเต็มที่และส่วนหนึ่งผู้บริหารสำนักเรียนก็ได้มีกิจกรรมให้ครูสอนและนักเรียนร่วมกันทำ โดยการบำเพ็ญประโยชน์จัดการเรียนการสอนโดยให้พี่สอนน้อง เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและลดภาระในการดูแลของอาจารย์ฝ่ายปกครองหรืออาจารย์สอนเมื่อมีกิจกรรมของวัดที่เกิดขึ้นก็ให้นักเรียนและครูสอนมาร่วมกันทำกิจกรรมเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน

2.4) ด้านสมานัตตา (วางตัวเสมอ) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) การที่ผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาวางตัวให้เสมอต้นเสมอปลายเคยอุปถัมภ์สนับสนุนและทำดีมาอย่างไรก็ทำอย่างนั้นวางตัวให้มีความเหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงครูสอนให้การเอาใจใส่กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและผู้บริหารวางตัวให้เหมาะสมเป็นที่เคารพศรัทธาของนักเรียน

วัตถุประสงค์ที่ 3 การพัฒนาการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การพัฒนาการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย การมีหนังสือตำราหรือหลักสูตรที่เป็นไปตามแม่กองบาลีสนามหลวงได้กำหนดในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

เพิ่มเติมให้นักเรียนบาลีได้แสดงถึงความรู้ความสามารถเป็นการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะประสบการณ์ในการสอนมีการพัฒนาตำราเรียนเพิ่มเติมเพื่อใช้ในวัดมีสื่อการสอนพร้อมได้มีหนังสือหลักสูตรเพียงพอ

2) ด้านครูสอน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ด้านครูสอน ประกอบด้วยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสอนได้พัฒนาการศึกษาโดยการส่งไปศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้น มีการคัดเลือกครูสอนตามความรู้ความสามารถและทักษะการสอนพิเศษมีการพัฒนาความรู้ของครูสอนบาลีอย่างต่อเนื่อง โดยให้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนบาลีและการเรียนในหลักสูตรระยะสั้นอื่น ๆ มีการให้ขวัญกำลังใจกับครูสอน โดยมีการตั้งรางวัลบ้างเมื่อนักเรียนสอบผ่านเป็นจำนวนมากครูสอนจะได้รับรางวัลหรือค่าตอบแทนเป็นสินน้ำใจจากสำนักเรียนและสำนักเรียนมีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้ปรากฏแก่สาธารณะ

3) ด้านกระบวนการการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ด้านกระบวนการการเรียนการสอน ประกอบด้วยการวางแผนปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นขั้นเป็นตอนมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง มีการประชุมวางแผนกันประจำเดือน เมื่อเจอปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ก็นำมาปรึกษาหารือร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงแนวทางและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและที่สำคัญจะมีการทวนสอบบาลีสนามหลวงในระยะเวลา 1 เดือนก่อนสอบซึ่งจะเป็นการทบทวนเนื้อหาสาระที่นักเรียนได้เรียนมาตลอดทั้งปีให้เข้าใจและเตรียมความพร้อมก่อนสอบได้ทันทั่วทั้ง

4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน ประกอบด้วย การเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูและนักเรียนอย่างเพียงพอ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ มีการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัย ในการจัดทำสื่อการสอนให้เพียงพอสำหรับครูและนักเรียน และมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อลดภาระการเตรียมการสอนของครูสอนและเพิ่มประสิทธิภาพการสอนบาลี

5) ด้านการวัดผลและประเมินผล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ด้านการวัดผลและประเมินผลประกอบด้วยมีการประเมินผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียนโดยให้ครูสอนเป็นผู้ประเมินและในส่วนหนึ่งก็ให้ผู้บริหารประเมินครูสอนด้วยเพื่อนำผลของการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการวิธีการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น มีการวัดผลประเมินผลกันอย่างสม่ำเสมอตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในแผน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็งคือ มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จุดอ่อนคืองบประมาณมีไม่เพียงพอ โอกาสคือ ผู้สำเร็จการศึกษาภาษาบาลีได้รับการยอมรับอย่างสูงจากคณะสงฆ์ อุปสรรค คือ การวัดผลประเมินผลที่เป็นแบบสอบได้สอบตก ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนรุ่นใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโศโก/มกรากร) (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14 ผลการศึกษาพบว่า ในบางสำนัก สามารถจัดหาทุนเพื่อสนับสนุนการบริหารงานด้านการศึกษาได้ผ่านการรับบริจาคและการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการสรรหา คัดเลือก และพัฒนาครูผู้สอน พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่บุคลากรภายในองค์กร นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนครูผู้สอนและนักเรียน มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่เหมาะสม พร้อมด้วยอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ในบางสำนักการศึกษา ครูผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ขาดการพัฒนาสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถอธิบายเนื้อหาหลักสูตรให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างชัดเจน ขณะที่งบประมาณที่ใช้ในการบริหารมีข้อจำกัด ไม่เพียงพอต่อการดูแลและพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้งยังขาดการจัดทำบัญชีการเงินที่เป็นระบบ ปัญหาเพิ่มเติมคือ ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถเริ่มลดน้อยลง ขาดความกระตือรือร้น รวมถึงจำนวนนักเรียนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนการสอนและสภาพอาคารสถานที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดวิชาญ วิชชาโร (ดินส้ม) (2564) ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการศาสนทายาทของคณะสงฆ์ จังหวัดนนทบุรี จุดแข็ง คือ วัดมีความพร้อมด้านบุคลากร วัดมีความพร้อมด้านสถานที่ มีเวทีในการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมศรัทธา มีการควบคุมเรื่องระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ขาดการอบรมด้านภาษาอังกฤษ ขาดการอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ งบประมาณในการบริหารจัดการศาสนทายาทยังไม่เพียงพอ ศาสนทายาทสนใจเรียนบาลีน้อยลง ขาดการสร้างแรงจูงใจ โอกาส คือ การศึกษาของคณะสงฆ์เปิดกว้างให้สามารถศึกษาได้อย่างกว้างขวาง คณะสงฆ์ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอบรมพัฒนาศาสนทายาทอย่างเต็มที่ การศึกษาของคณะสงฆ์มีค่าใช้จ่ายต่ำ มีเวทีในการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีโอกาสที่จะเจริญรุ่งเรืองในพระพุทธศาสนาสูง และอุปสรรค คือ จำนวนศาสนทายาทลดลง ไม่สามารถควบคุมการใช้เครื่องมือสื่อสารได้ ยังไม่มีรูปแบบในการบริหารจัดการศาสนทายาทอย่างเป็นรูปธรรม ไม่สามารถคัดเลือกศาสนทายาทที่มีคุณสมบัติครบถ้วนได้ มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสมณสาธูป

2. องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC และตามหลักสังคหวัตถุ 4

องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักพุทธวิธีบริหารหรือทฤษฎี POSDC พบว่า ด้านการวางแผน มีการจัดการวางแผนอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดการองค์กร มีการจัดองค์กรไม่ให้ซับซ้อน ด้านการบริหารงานบุคคล มีการมอบหมายงานตรงกับความสามารถ ด้านการอำนวยความสะดวก มีการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอ และด้านการกำกับดูแล มี

การมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูกิตติวิสุทธิวัฒน์ (สมปอง สมบุญ โณ) (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ของ คณะสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยหลายด้านที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้นด้านการวางแผน มีการกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสำนักเรียน อย่างชัดเจน ด้านการจัดองค์กร ได้กำหนดโครงสร้างองค์กรในสำนักเรียน พร้อมแบ่งหน้าที่และกระจายอำนาจ ในการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ด้านการจัดบุคลากร เน้นการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้เหมาะสมกับงานและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ด้านการอำนวยการ มีการมอบอำนาจในการสั่งการและการตัดสินใจให้แก่บุคลากรภายในสำนักเรียน พร้อมทั้งผู้บริหารยังควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด ด้านการประสานงาน มีการดำเนินงานที่สม่ำเสมอ ทั้งในส่วนของการประสานงานภายในและภายนอกองค์กร ด้านการรายงาน ครูอาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานสรุปผลการเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นประจำ ด้านงบประมาณ สำนักเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากสำนักงานพระพุทธศาสนาและผู้มีจิตศรัทธา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาถูกยกระดับด้วยการนำหลัก อธิธำม ๔ ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจ), วิริยะ (ความเพียร), จิตตะ (ความคิด), และ วิมังสา (ความไตร่ตรอง) มาใช้ในการส่งเสริมให้ครูและอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจในหน้าที่การสอน มีความเพียรพยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงเทคนิคการสอนที่ทันสมัย พร้อมทั้งพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อให้ศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียน เมื่อหลัก อธิธำม ๔ ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาทั้งครูและผู้เรียน ส่งผลให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรก่อน แล้วจึงต่อยอดไปสู่การพัฒนา ด้านวัตถุ เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในอนาคตและเมื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม โดยภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

องค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า ด้านทาน (การให้) จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนฟรี ด้านปิยวาจา (เจรจาไพเราะ) สื่อสารด้วยวาจาไพเราะ ด้านอรรถจริยา (ประพฤติประโยชน์) ให้ความช่วยเหลือในการเรียน และด้านสมานัตตา (วางตัวเสมอ) ผู้บริหารและครูผู้สอนวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร วิเชียรชัย (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนสามัคคีธรรมอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า วิธีการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และโรงเรียนได้ร่วมคิด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใจกว้างเปิดโอกาสร่วมปฏิบัติกิจกรรมประชุมร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วนของโรงเรียนโดยบูรณาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใจกว้างเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม บูรณาการกับทานการให้ความช่วยเหลือ ปิยวาจา พุดจาอ่อนหวานต่อกัน อรรถจริยา บำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวมร่วมกัน

และสมานัตตตา ปฏิบัติตน เสมอต้นเสมอปลาย บำเพ็ญประโยชน์เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัด ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา การบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร, การพัฒนาครูผู้สอน, กระบวนการเรียนการสอน, การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน, และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยใช้ระบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี POSDC (Planning, Organizing, Staffing, Directing, Controlling) และหลักสังคหัตถุธรรม 4 (การให้ทาน, การพูดจาดี, การประพฤติชอบ, และการพัฒนาจิตใจ) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีให้ดียิ่งขึ้น ด้านหลักสูตร มีหลักสูตรตามแม่กองบาลีกำหนด มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการพัฒนาตำราเรียนเพิ่มเติม มีหนังสือหลักสูตรพร้อม และมีสื่อการสอนพร้อม ด้านครูสอน มีการส่งเสริมให้ครูสอนพัฒนาการศึกษาของตนให้สูงขึ้น มีการพัฒนาความรู้ครูสอนอย่างต่อเนื่อง มีการคัดเลือกครูสอนที่มีความรู้ความสามารถ มีการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูสอน และมีการยกย่องเชิดชูครูสอนในฐานะครูฐานียะ ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการอบรมตัวเข้มก่อนสอบ มีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงกระบวนการตามวาระ และมีการดำเนินการตามขั้นตอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน มีอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอแก่ครูสอนและนักเรียน มีการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดทำสื่อการสอนให้เพียงพอ และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประเมินทั้งครูสอนและนักเรียน มีการประเมินผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน มีการวัดประเมินผลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลตามตัวชี้วัด และมีการนำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานิกธ ฐานุตโร (ศรีราช) (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15” ผลการศึกษาพบว่า

แนวทางการพัฒนา 5 ด้านประกอบด้วย ด้านสถานที่ ควรให้คณะสงฆ์ในแต่ละอำเภอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา ด้านคณาจารย์ ควรจัดทำแผนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอน ด้านหลักสูตร ต้องสร้างแรงจูงใจเพื่อดึงดูดความสนใจของนักศึกษาภาษาบาลี พร้อมทั้งจัดห้องสมุดสำหรับการศึกษาพระไตรปิฎกโดยเฉพาะ หรือจัดให้มีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดเพื่อค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ด้านนักศึกษา ควรเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้รับรองวุฒิการศึกษา ด้านเทคโนโลยี ควรพัฒนาระบบการสอนทางไกลและออนไลน์ เพื่อให้ผู้สนใจทั้งพระภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา สามารถศึกษาจากระบบทางไกลได้สะดวกยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์สังัด ภาททมโม (ภักดีบำรุง) (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแผนกธรรมตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านบุคลากร ต้องมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และมีความตั้งใจในการบริหาร โดยต้องเป็นผู้นำที่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการพัฒนาการศึกษา

พร้อมทั้งสรรหาบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน และจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้น ด้านการจัดการ สำนักเรียนต้องวางแผนงบประมาณอย่างรอบคอบ โดยมีการกำหนดเป้าประสงค์ ผลผลิต กลยุทธ์ และโครงสร้างแผนงาน เพื่อจัดทำแผนงบประมาณที่คุ้มค่า และการจัดซื้อจัดจ้างต้องเป็นไปตามระบบ งบประมาณที่มีมาตรฐาน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ด้านการดูแลวัสดุอุปกรณ์ ต้องมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและดูแลวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือการเรียนการสอนให้พร้อมใช้งาน พร้อมทั้งจัดทำแผน งบประมาณสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างและร่วมกันดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นให้มีคุณภาพและคุ้มค่าในการ ใช้งาน จัดระบบการทำงานที่ดีมีโครงสร้างที่มีความเหมาะสมมีความยืดหยุ่นได้ตามแต่ละสถานการณ์ แบ่ง หน้าที่การปฏิบัติงานให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนและมีความยุติธรรม เพื่อทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มากที่สุด และในการกำหนดนโยบายขององค์กรนั้นต้องพิจารณาเป้าหมายในเชิงกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ ตลอดจนการกำหนดการใช้แผนกลยุทธ์ให้ประสบผลสำเร็จ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐ แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

จากแผนภาพที่ 1 การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา การบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมประกอบด้วยการบริหารใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร , ด้านครูผู้สอน, ด้านกระบวนการเรียนการสอน, ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน, และด้านการวัดผลและการ ประเมินผล โดย สำนักศาสนศึกษา ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยใช้ระบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี POSDC (Planning, Organizing, Staffing, Directing, Controlling) และหลัก

สังคหวัตถุธรรม 4 (การให้ทาน, การพูดจาดี, การประพฤติชอบ, และการพัฒนาจิตใจ) ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีประสิทธิภาพและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านหลักสูตร มีหลักสูตรตามแม่กองบาลีกำหนด มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการพัฒนาตำราเรียนเพิ่มเติม มีหนังสือหลักสูตรพร้อม และมีสื่อการสอนพร้อม

ด้านครูสอน มีการส่งเสริมให้ครูสอนพัฒนาการศึกษาของตนให้สูงขึ้น มีการพัฒนาความรู้ครูสอนอย่างต่อเนื่อง มีการคัดเลือกครูสอนที่มีความรู้ความสามารถ มีการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูสอน และมีการยกย่องเชิดชูครูสอนในฐานะครูฐานียะ

ด้านกระบวนการการเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการอบรมตัวเข้มก่อนสอบ มีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงกระบวนการตามวาระ และมีการดำเนินการตามขั้นตอน

ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน มีอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอแก่ครูสอนและนักเรียน มีการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดทำสื่อการสอนให้เพียงพอ และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการสอน

ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประเมินทั้งครูสอนและนักเรียน มีการประเมินผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน มีการวัดประเมินผลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลตามตัวชี้วัด และมีการนำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนการสอน

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา" พบว่า จากการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบประเด็นสำคัญที่สะท้อนให้เห็นทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยจุดแข็งที่สำคัญคือมีการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีสถานที่และอาคารเรียนเพียงพอ รวมถึงมีครูสอนที่มีความรู้ความสามารถ อย่างไรก็ตามยังพบจุดอ่อนในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ สวัสดิการยังไม่ครอบคลุม และขาดผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ในด้านการบริหารจัดการตามหลักพุทธวิธีหรือทฤษฎี POSDC พบว่ามีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการจัดองค์กรที่ไม่ซับซ้อน มีการบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม มีการอำนวยความสะดวกในการจัดหาทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และมีการกำกับดูแลติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้นำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร ทั้งในด้านการให้ การพูดจาไพเราะ การประพฤติประโยชน์ และการวางตนเสมอต้นเสมอปลาย สำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการ ได้มีการพัฒนาในด้านหลักสูตรให้สอดคล้องกับแม่กองบาลีสนามหลวง พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในต่างประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมี

การบริหารจัดการที่ดี มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับหลักการบริหารสมัยใหม่ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสำนักเรียนบาลีในต่างประเทศ เพื่อยกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

คณะสงฆ์ สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา หน่วยงานภาครัฐ คณะสงฆ์ควรมีการปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนแบบภาคเรียนที่มีการกำหนดช่วงเวลาเปิด-ปิดภาคการศึกษาที่ชัดเจน นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลให้เน้นการสอบเก็บคะแนนและการเลื่อนชั้นโดยไม่มีการสอบตก เพื่อลดความกดดันของผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการยังควรบูรณาการหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมถึงการนำหลักพุทธวิธีบริหารตามทฤษฎี POSDC มาประยุกต์ใช้ และมหาเถรสมาคมและแม่กองบาลีสนามหลวงควรกำหนดมาตรฐานอนุทินการศึกษาให้เป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ โดยจัดตารางการเรียนการสอนที่ไม่ขัดแย้งกับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกอื่นๆ ควรปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลให้มีการเก็บคะแนน การให้เกรด และการสอบผ่านในแต่ละชั้นปีโดยไม่ต้องสอบซ้ำชั้น นอกจากนี้ คณะสงฆ์ควรร่วมมือกับภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาบาลีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยศึกษานี้จะช่วยในการปรับปรุงกลยุทธ์การสอนและเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนรู้ของพระภิกษุสามเณรในด้านภาษาบาลีได้อย่างชัดเจนและมีคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดวิธีการที่จะทำให้การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบาลี เพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสื่อการสอนภาษาบาลีให้เท่าเทียมกับการศึกษาภาษาอื่น ๆ ในระดับสากล การศึกษาในด้านนี้จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาแก่ผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กนกอร วิเชียรชัย. (2565). การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ภาค 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองบาลีสนามหลวง. (2539). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: อาหาร.
- กองบาลีสนามหลวง. (2548). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ: อาหาร.
- พระครูกิตติวิสุทธิวัฒน์ (สมปอง สมบุญโณ). (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโศโก/มกราณู). (2560). รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดวิชาญ วิชชาธโร (ดินส้ม). (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศาสนทายาทของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์สังัด ภาทอมโม (ภักดีบำรุง). (2564). การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). (2545). การคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานิกั ฐานุตโตโร (ศรีราช). (2561). ประสิทธิผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ์ ทองแมน. (2548). เหตุเกิดที่ประเทศไทย กรณีคำอานาธธรรม. นววิศาสตร์. 88(3), 3-15.